
SAŽETAK

U knjizi *Kako razumjeti rod? Povijest rasprave i različita razumijevanja u Crkvi* istražuju se različita razumijevanja roda u rodnim raspravama i u Katoličkoj crkvi. Kao polazište istraživanja uzeta je knjiga Gabriele Kuby *Nova ideologija seksualnosti. Izazovi i opasnosti gender revolucije* (Verbum, Split, 2010.). Ta je knjiga odabrana zato što je to prva knjiga o rodu ponuđena katoličkim čitateljima i zato što autorica nudi pogrešno tumačenje značenja pojma rod u međunarodnim i europskim dokumentima stavljajući pritom rod u okvir apokaliptičke borbe rodnih ideologa protiv Katoličke crkve. Glavnim ciljem rodne revolucije Kuby smatra ozakonjenje homoseksualnosti.

Knjiga *Kako razumjeti rod?* ima sedam poglavlja. U prvom je predstavljeno značenje što ga pojmu rod u međunarodnim, osobito europskim, dokumentima pripisuje Gabriele Kuby kao i njezino tumačenje odnosa Katoličke crkve prema rodnom konceptu. Drugo poglavlje sadrži tumačenje riječi rod i njezinih složenica prema *100 words for equality. A glossary of terms on equality between women and men (100 riječi za ravnopravnost. Pojmovnik izraza o ravnopravnosti između žena i muškaraca)* koji je priredio Odjel Europske komisije za promicanje jednakih mogućnosti te prema dokumentu *Geschlechtergerechtigkeit und weltkirchliches Handeln (Rodna pravednost i djelovanje Crkve po svem svijetu)* komisije Justitia et pax Njemačke biskupske konferencije. Takvim se pristupom, u jednom poglavlju, obuhvaća tri cilja: iscrpnije upoznavanje sa značenjem riječi rod i njezinih složenica; upoznavanje sa značenjem što ga pojam rod ima na razini Europske unije; upoznavanje sa razumijevanjem značenja pojma rod u dokumentima Europske unije u okviru Katoličke crkve drugačijim od značenja koje mu pripisuje Gabriele Kuby.

Treće poglavlje produbljuje tumačenje značenja riječi rod prikazom suznadžja i prekretnica važnih za nastanak i daljnji razvoj toga pojma i rodnih rasprava. Budući da ho-

moseksualna zajednica ima složen odnos prema rodnom konceptu, u tom je poglavlju zasebno predstavljeno razumijevanje roda u lezbijskoj i gay populaciji.

Četvrto, peto i šesto poglavlje usko su povezani. U njima se istražuju izjave i stajališta o pojmu rod Svete Stolice (poglavlje 4), uzroci zbog kojih u katoličkim krugovima dolazi do razumijevanja pojma rod kao šifre za homoseksualnost (pogl. 5), stajalište o pojmu rod u crkvenim dokumentima (pogl. 6) te posebno izvori na koje se u stajalištima o rodu pozivaju crkveni dokumenti.

Posljednje, sedmo, poglavlje donosi prikaz tumačenja i uporabe pojma rod u teologiji. Osim jedne autorice i jednog ekumenskog projekta koji su predstavljeni u tom poglavlju, svi drugi teolozi i teologinje su katolici. Cilj je toga poglavlja prikazati da su katolički teolozi u dijalogu s rodnim teorijama i da rod rabe kao korisno sredstvo teološkog istraživanja.

Ishod istraživanja prikazan je u pet točaka koje se mogu sažeti u postavke: u Katoličkoj se crkvi može razlikovati stajalište prema pojmu rod katoličkih fundamentalista, Svete Stolice i katoličkih teologa. Za katoličke fundamentaliste rod je ključ *rodne ideologije* koja provodi *rodnu revoluciju* cilj koje je promicanje homoseksualnosti i napad na Katoličku crkvu. Stavovi katoličkih fundamentalista preko teologa koji su im bliski ulaze u dokumente Papinskoga vijeća za obitelj, a preko njih i u najvažniji crkveni dokument o rodu, *Pismo biskupima Katoličke crkve o suradnji muškarca i žene u Crkvi i svijetu* Kongregacije za nauk vjere.

Sveta Stolica je nepovjerljiva prema riječi rod ali je prihvaća i daje joj vlastito značenje. Premda rod tumači kao ishod spola, ograđuje se od determinističkog biologizma. Sveta Stolica razlikuje rod od seksualne orijentacije kojom se promiču i štite prava homoseksualaca.

Među katoličkim teolozima mogu se razlikovati teolozi koji ne prate rodne rasprave i koji usvajaju postavke o rodu katoličkih konzervativaca; teologe koji prate rodne rasprave, kritički se odnose prema određenim tumačenjima roda i nude vlastita promišljanja o odnosu spola i roda u skladu sa stajalištima Svete Stolice; teolozi koji rod rabe kao analitičko sredstvo teoloških istraživanja. Katolički teolozi čiji su radovi predstavljeni u ovoj knjizi, rod tumače u okviru heteroseksualnog koncepta. Iskorak iz heteroseksualnog koncepta naznačen je u ekumenskom projektu *teološkog istraživanja spolova u dijalogu*. Taj projekt uključuje i dekonstruktivističko istraživanje spola s ciljem nadižajanja spolnih hijerarhija pri čemu dekonstruktivističku perspektivu rabi kao metodu, stajalište, a ne kao normu.

U zaključku knjige ističe se da ovo istraživanje pokazuje kako je razumijevanje roda u rodnim teorijama i u Katoličkoj crkvi znatno složenije nego što to prikazuje Gabriele Kuby; da između rodnih teorija i Katoličke crkve ne mora vladati rat i neprijateljstvo nego dijalog; da se i u teologiji događa pomak od feminističkog do rodnog istraživanja, od rodnog istraživanja do istraživanja spola pri čemu spol – kao i u rodnim teorijama – nema isključivo biološko značenje koje je imao prije rodnih rasprava; da je stoga važno uočiti kako nije samo pojmu rod potrebno tumačenje nego i pojmu spol. Budući da upravo pomak od roda prema spolu i u teologiji otvara prostor raspravama o transrodnosti i o seksualnim orijentacijama, proglašavanje pojma rod šifrom za homoseksualnost može usmjeriti rasprave u pogrešnom pravcu.

Jadranka Rebeka ANIĆ
Kako razumjeti rod?
Sažetak